

Nr 481.

Av herr Magnusson i Skövde, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 234, angående anslag till lantbruksstyrelsen m. m.

Kungl. Maj:ts proposition nr 234 med förslag till viss omorganisation av lantbruksstyrelsen synes till sina huvuddrag lämplig att genomföra. Vad emellertid angår den nuvarande lantbruksbyråns uppdelning på en nyinrättad undervisningsbyrå och en lantbruksbyrå, kan dock ifrågasättas om den föreslagna benämningen undervisningsbyrå är lämplig även om undervisningsärendena komma att där handläggas. Då nämligen till den byrå, som skulle handhåva dessa ärenden, även — enligt statsrådets förslag — skulle hänföras växtförädling, försöksverksamhet, viss annan del av växtodlingen m. m., synes de tvenne byråerna efter den nuvarande lantbruksbyråns uppdelning lämpligen böra benämnas *första lantbruksbyrån* och *andra lantbruksbyrån*.

Personalen å den i regeringspropositionen som lantbruksbyrå betecknade byrå skulle förstärkas med en byrådirektör i 26:te lönegraden med speciell uppgift att handlägga lantbruksekonomiska ärenden. Denna anordning synes icke tillfredsställande. I stället synes statistiska centralbyråns byrå för jordbruksstatistik böra införlivas med lantbruksstyrelsen och denna byrå i stället för en av lantbruksbyråerna förstärkas med en i jordbruksekonomiska frågor kvalificerad person. Till detta förslag må anföras följande motiv.

Det går knappast en dag, då icke vitala jordbruksekonomiska frågor av skilda slag träda i förgrunden, frågor, på vilka det moderna samhällslivet fordrar snabba utredande svar. Det gäller jordbrukets och dess binäringars befolkningsfrågor, det gäller areal-, skörde- och avkastningsuppgifter, det gäller produktions-, konsumtions-, avsättnings-, lager- och prisfrågor för olika grenar av lantbrukshållning inom olika geografiska områden m. m. Alla svar böra siffermässigt och statistiskt belysas. Det räcker icke med blott uppskattningar; exakta värden erfordras för tillförlitlig orientering i olika riktningar, icke minst i frågor, som röra avsättningen av jordbrukets produktion inom landets egna gränser. Man vet t. ex. icke storleken av vissa viktiga varors konsumtion inom olika avsättningsområden av landet. Det finns sålunda i detta som i åtskilliga andra avseenden »vita fläckar» på landets ekonomiska karta som behöva utforskas för att bereda väg för handelsorganisatoriska åtgärder på jordbrukets och dess binäringars område.

När kritiska situationer uppstå för jordbruket är man i ovan berörda avseenden icke klart orienterad, man vet ofta icke var man skall sätta in sin kraft, ty det saknas förutsättningar härför. Kan lantbruksstyrelsen icke

snabbt utreda en besvärlig ekonomisk fråga, måste ärendet anförtros åt en kommitté, som vanligen icke utan en besvärlig och tidsödande utredningsapparat kan lämna nöjaktigt svar. Och när svaret äntligen gives, kan antingen situationen ha förändrats eller det material man byggt på ha blivit föråldrat. Sådana problem ställas jordbrukets myndigheter ofta inför, vilket synes lämna ett bevis för att vi trots all statistik dock för jordbrukets vidkommande sakna sådan, som alltid bör vara vägledande för ekonomisk orientering. Vad som sålunda för närvarande och säkerligen för all framtid efterfrågas är bland annat sådan *fortlöpande* statistik, som måste vara grundläggande för att omedelbart kunna få exakt besked rörande jordbrukets avsattningsfrågor och marknadsfrågor över huvud taget.

Denna brist har tydligen spelat en viss roll för jordbruksutredningen i dess försök att framlägga förslag till omorganisation av lantbruksstyrelsen — vilket ämbetsverk man med allt skäl väntar skall kunna besvara alla frågor, som röra jordbruket och dess binärningar — ty resultatet av utredningen har blivit, bland annat, att en ekonomisk byrå skulle inrättas inom lantbruksstyrelsen. Denna byrå har emellertid till väsentlig del tillagts sådana uppgifter, som synas ligga utanför ramen av ett ämbetsverks verksamhetsområde och som i stället böra tillhöra det enskilda initiativet.

Då emellertid *alla* byråer inom lantbruksstyrelsen måste bedöma frågor ur ekonomisk synpunkt, får en lantbruksekonomisk byrå sådan jordbruksutredningen tänkt sig den anses mindre behöfelig. Däremot är en *statistisk-ekonomisk byrå synnerligen nödvändig*, enär denna städse bör lämna det statistiska grundmaterial, som är en nödvändig förutsättning för övriga byråers besvarande av ekonomiska frågor, på samma gång de olika fackbyråerna vid sitt arbete böra ge en statistisk-ekonomisk byrå de uppgifter, som kräva statistisk behandling. Med andra ord en växelverkan mellan olika fackbyråer och den statistisk-ekonomiska byrå, som för, bl. a., fortlöpande ekonomisk statistik för olika grenar av jordbruket, är en nödvändig förutsättning icke minst för undvikande av det ständiga tillskapandet av dyrbara utredningsapparater och kommittéer.

När det gäller att bedöma frågan om tillskapandet av en statistisk-ekonomisk byrå i lantbruksstyrelsen råder ingen tvekan om att statistiska centralbyråns jordbruksbyrå har ett bestämt berättigande inom lantbruksstyrelsen; detta så mycket hellre som denna byrå eller dess nuvarande chef hittills fått lämna erforderligt grundmaterial för belysande av viktiga jordbruks-ekonomiska och jordbrukspolitiska frågor. Då emellertid denna byrå, förflyttad till lantbruksstyrelsen, även måste ägna stor uppmärksamhet åt produktions-, avsättnings-, lager-, konsumtions-, pris- och konjunkturstatistik, bör byrån förstärkas med viss personal, bl. a. med i jordbruksekonomi förfaren person.

Det uppgives att jordbruksutredningen även diskuterat denna viktiga detalj men icke ansett sig kunna upptaga frågan i här angiven form, enär statistiska

kommittén i sitt år 1908 avgivna betänkande angående jordbruksstatistiken ansett en centralisering av statistiken nödvändig. Härtill kan med fog anmärkas, att vad som gällde 1908 icke kan äga tillämpning för det närvarande och i en tid, som utvecklats sig i en helt annan riktning än vad man överhuvud taget kunnat tänka sig för 25 år sedan. Statistiken har i det moderna ekonomiska livet blivit en i allra högsta grad tillämpad vetenskap och därtill en sådan hjälpvetenskap, som tarvar en omedelbar praktisk anknytning till de områden av näringslivet, den dock är avsedd att tjäna. Den statistisk-ekonomiska byrån i lanbruksstyrelsen skulle få samma ställning inom detta ämbetsverk, som vederbörande statistiska byråer inom kommerskollegium och socialstyrelsen sedan länge intagit och som innebär, att den statistik, som skall belysa ett visst område av näringslivet, sammanföres med det ämbetsverk, som har till uppgift att handhålla den statliga förvaltningen av samma område. Fördelarna med en sådan organisation äro, som redan i det föregående framhållits, tvåfaldiga. Dels bör det för lanbruksstyrelsen bliva lättare att erhålla den mångfald av utredningar och statistiska uppgifter av olika slag, som ämbetsverket är i oundgängligt behov av vid fullgörande av sina administrativa uppgifter, såsom vid besvarande av remisser, vid planläggningen av nya åtgärder till jordbrukets bästa och vid bedömande av verkningarna av redan vidtagna åtgärder. Dels bör även för jordbruksstatistiken det närmare sambandet med jordbruksförvaltningen och det praktiska jordbruket medföra större möjligheter att anpassa statistiken efter det i varje fall föreliggande behovet av statistiska uppgifter, så att målet för statistiken blir, såsom det *bör* vara, dess praktiska användbarhet. Det administrativa arbetet och statistiken komma på detta sätt att ömsesidigt befrukta varandra.

Vid sidan av de nu angivna, obestridda fördelarna i sakligt avseende, som skulle vinnas genom en överflyttning av jordbruksstatistiken till lanbruksstyrelsen, skulle en sådan överflyttning kunna medföra vissa olägenheter i statistiskt-tekniskt avseende. Det gäller därför att väga fördelar och olägenheter mot varandra för vinnande av en organisation, som blir den mest effektiva ur statens och jordbruksförvaltningens synpunkt.

Ett alldeles färskt exempel på behovet av en organisation som den här föreslagna utgör jordbruksutredningens i betänkandet den 16 december 1932 angående produktions- och avsättningsförhållandena för slaktdjur samt kött och fläsk på sid. 176 påtalade brist på officiell slaktstatistik, som enligt utredningens mening borde åstadkommas genom samarbete mellan statistiska centralbyrån, lanbruksstyrelsen och medicinalstyrelsen. Då det är lanbruksstyrelsen och andra jordbrukets organ, som behöva sådan statistik, faller det av sig själv, att det är lanbruksstyrelsen som bör beredas möjlighet att införskaffa belysande statistik rörande hithörande förhållanden.

Om sålunda det tidigare ansågs som en fördel att centralisera statistiken, gäller det nu — även för undvikande av dyrbart dubbelarbete — att de-

centralisera densamma på sådant sätt att jordbruksstatistiken av skäl som ovan anförts tillföras lantbruksstyrelsen.

Gäller det endast att sammanföra statistik från olika områden i en gemensam statistisk årsbok, lär det kunna ske t. ex. på så sätt att vederbörande byråchefer inom olika ämbetsverk bilda en redaktionskommitté för utgivande på vederbörande ämbetsverks vägnar av erforderligt tryck. Gäller det vidare att i förekommande fall förfoga över erforderlig hjälp-personal — som i huvudsak icke är fast anställd — torde ovan anfordrad kommitté även kunna överenskomma om disposition härav.

På grund av vad sålunda anförts hemställles,

att riksdagen med beaktande av här ovan anförda synpunkter ville besluta om skrivelse till Kungl. Maj:t om skyndsamt utredning angående statistiska centralbyråns byrå för jordbruksstatistik införlivande med lantbruksstyrelsen.

Stockholm den 1 april 1933.

Karl Magnusson
i Skövde.